

Poezii
de
Octavian Goga

Poezie

Tu, Doamne, tu, stăpânul peste fire,
Ce din curata stelelor lumină
Dai lumilor de veci orânduire;
Tu, într-o clip-a milei tale sfinte,
Și sorții mele scris-ai o menire:
Ce-nfricoșat e darul tău, părinte!
Pleoapelor tu nu le-ai dat hodină,
Nici sufletului mută-mpăciuire,
Nici minții mele somnul fără vină!

În noaptea grea, când bolta-nfiorată,
Cu junghi de aur își străpunge sânul,
Când codru-și vede fala-ngenuncheată
Și umilit se zbuțumă bătrânul,
Când trăsnete potrivnice se-ncaier'
Și creștetele brazilor despică,
Eu în văzduhuri deslușesc un vaier,
Cum din adânc spre mine se ridică,
Gemând prelung la poarta mea, stăpâne!
Simt frământată-n urlete păgâne
Nemărginita lumilor durere,
Cum vine-n zborul aripilor grele
De-mi zguduie zăvorul și mă cere
Strivită simt în matca ei, părinte,
Cum se frământă chinuita minte,
Cum gânduri vin în clipele acele
Și se prăval în pacea nopții mele
Ca bulgări grei în groapa-ntunecată!...

În zori de zi, în umeda răcoare,
Când fața plânsă florile-și înclină
În alintarea razelor de soare,
Robit de-ntâia zare de lumină,
Drumeț grăbit și fără de hodină,
Simt sufletul de drumu-i cum se găță.
Descătușat din pacea lui aleargă,
Ca vulturul în goana-nviforată,
Pământu-ntreg cu-ntinderea lui largă
El a purces sălbatic să-l străbată,
Cătând în drum sămânțele durerii...

Prin valul firii fără de repaos
Ca un vâslaș aprins își taie cale,
Își scaldă ochii-n râul larg de jale,
El totul vede, toate le ascultă...
Unde-i plânsoarea zărilor mai multă
El își rotește aripile sale.

Târziu, când geana zărilor senine
Se-nchide lin, și soarele pe munte
Își culcă chipul roșu de rușine,
Pe-a stelelor strălucitoare punte,
Drumeț înfrânt, cobori și tu la mine,
Povara grea abia mi te mai ține.
Din praful sur al zilei chinuite,
Cules în prada zborului sălbatic,
Din al durerii chiot furtunatic,
Din zâmbete de buze ofilite,
Din tulburări de patimi și ispite:
În truda grea, când tâmpla-nfierbântată
Se zbuciumă zăgazul să și-l frângă,
În biata minte greu cutremurată

Sămânța ta tresare-atunci, stăpâne,
Și tu-mi răsai, senină și curată,
Strălucitor, un strop de apă vie,
Ce-mi luminează-n negura nătângă,
Tu, tainică și sfântă *Poezie!*

Dimineața

Cu grele răsuflete apele dorm,
Pe lanuri dorm spicele grele,
Asupra pădurii veghează de sus
Cetatea eternelor stele.
Luceafărul bălnav în lumea de-ngheț
Clipește din gene molatic,
Când dorul pribeag, de pe-o creastă de ulm,
Și-l geme porumbul sălbatic...

În geamăt se-nalță durerea la cer,
Câmpii de lumini să-nfioare,
Luceafărul simte văpaia arzând
Și tremură, bietul, și moare.
Cu ochii plânși, stelele toate se duc
Pe patul de nori să se culce;
Din dragostea stinsă în neguri de zări
Lin picură liniștea dulce.

În taina tăcerii pornește-se vânt
Să mângâie trestia-n vale,
Pe-ascuns o sărută, dar dragostea lui
O văd licuricii din cale.

Și-o spun licuricii la frunze de soc,
Și socul pădurii o spune,
Și frunzele toate grăbite tresar
Și-ncepe pădurea să sune.

Se duce iar vântul, pribeagul drumeț,
Sfios fâlfâind din aripă,
Din doru-i aprins și în veci călător
O doină domol se-nfiripă.
Și doina o cântă alunii din crâng
Și-o tremură-n murmur izvorul,
Și doina trezește și turma din deal,
Și turma trezește păstorul.

Din funduri de peșteri vin umbre șirag
S-asculte amarul cântării,
De patima doinei și umbrele mor,
Cu lacrimi plâng genele zării.
Și doina se zbate, și frunzele plâng,
Și codrul prelung se-nfioară,
Când, iată, prin neguri cu sârg străbătând
O rază solie coboară:

Deschideți larg poarta, cărunților brazi,
Să vie-mpăratul măririi,
Se mângâie jalea nestinsului dor,
Să-mpace durerile firii...

Dăscălița

Când, tremurându-și jalea și sfiala,
Un cânt pribeag îmbrățișează firea,
Și-un trandafir crescut în umbră moare,
Și soare nu-i să-i plângă risipirea,
Eu plâng atunci, căci tu-mi răesai în zare,
A vremii noastre dreaptă muceniță,
Copil blajin, cuminte prea devreme,
Sfielnică, bălaie dăscăliță.

Ca strălucirea ochilor tăi limpezi,
Poveste nu-i mai jalnic povestită,
Tu ești din leagăn soră cu sfiala,
Pe buza ta n-a tremurat ispită.
Cununa ta de zile și de visuri
Au împletit-o rele ursitoare,
Ca fruntea ta nu-i frunte de zăpadă,
Și mână nu-i atâtea știutoare.

Moșnegi, ceteți ai cărților din strană,
Din graiul tău culeg învățătură,
E scrisă parcă-n zâmbetele tale
Seninătatea slovei din scriptură.
În barba lor, cărunță ca amurgul,
Ei strâng prinosul lacrimilor sfinte,
Căci văd aievea întrupat ceaslovul
În vorba ta domoală și cuminte.

La tine vin nevestele să-și plângă
Feciorii duși în slujbă la-mpăratul,
Și tu ascunzi o lacrimă-ntre slove,

În alte țări când le trimiți oftatul...
Și fete vin, să le-nflorești altița,
La pragul tău e plină ulicioara,
Și fetele își șoptesc în taină:
Ce mâini frumoase are domnișoara!

...Așa, grijind copiii altor mame,
Te stingi zâmbind în calea ta, fecioară,
Iar căpătâiul somnului tău vitreg
De-un vis deșert zadarnic se-nfioară.
Tu parc-auzi cum picură la geamuri
Un ciripit de pui de rândunică
Și-un gând răzleț îți înfierbântă tâmpla,
Cu tine-adoarme-o dulce, sfântă frică.

Sfios, amurgul toamnei mohorâte
Își mișcă-ncet podoaba lui bolnavă,
Ca din cădelniți fumul de tămâie,
Prelung se zbate frunza din dumbravă.
Tu stai în prag, și din frăgar o frunză
La sânul tău s-a coborât să moară,
Iar vântul spune crengilor plecate
Povestea ta, frumoasă domnișoară...

Despărțire

Azi moare-nfiorarea cetăților de stele
Și înțelesul tainic al cântecelor mele.
Se rupe tortul galben al razelor de lună,
Mor visurile albe ce-mi tremură pe strună...
Luceafărul clipirea în negură și-o frânge,
Lumina lui bolnavă se zbate și se stânge,
Și moare găinușa în pragul nopții sure,
Și toată mângâierea din zvonul de pădure.
Mor fluturii din zare și mor toți trandafirii,
Își curmă înțelesul întreagă vraja firii.
– Cum se desfac prăpăstii și-adâncul lor înghite
Strălucitoarea salbă a multelor ispite.
Comoara-nfășurându-și, nădejdea pleacă-n pripă,
De drum norocu-și gată pribeaga lui aripă,
Din mintea-ntunecată fug grabnic, rânduri-rânduri,
Ducându-și tot argintul, popoarele de gânduri,
Și se-mpletește noapte din neguri jucăușe
Când sufletul meu calcă pe-a viselor cenușe.
Drumeț cu ochii tulburi se duce fără țântă,
Amarul îl încinge și noaptea-l investmântă,
Și patima-l sugrumă cu brațele-i de fier...
– Sfârșit, el îngenunche și zgribură de ger,
Cerșind din îngropata-i hlamidă de văpaie
Să-i mai trimiți o rază, domnița mea bălaie.

Cântece

I

Sus la cârciumă-n Dealu-Mare
De trei zile țin soboru...
De trei zile beau și-mi zice
Din lăută Laie Chioru!

De trei zile, măi copile!
Doru-i greu și jalea-i multă.
Și tot zice, să le-aline,
Laie Chioru din lăută.

Zi, măi Laie, înc-un cântec
De-o cămașă cu altiță
Și de-un drac cu ochii vineți,
De-o Aniță-cârcimăriță.

C-a trecut și postul mare
Și moșia mi-e arată,
Și crâșmaru-i dus la târguri...
– Foaie verde, foaie lată!

Zi, măi Laie, – de-o bălaie
Cu trupșor subțire, nalt...
Tu c-un ochi nu vezi, țigane,
Să-l închizi și celălalt!...

II

Măi crâșmare, Niculaie,
Ce mai zici de lumea asta?

Dumnezeu să-ți ție vinul,
Și norocul, și nevasta!

Cum mai umblă târgurile?
Băutura-i acră, vere,
Dar ți-e harnică nevasta,
Arz-o focul de muiere!

Bea și tu cu mine astăzi,
Că eu beau să-mi stâmpăr doru',
Parcă-i alta lumea asta
Când ne zice Laie Chioru.

Laie Chioru – bată-l Domnu' –
El nu vede toate cele;
Știe două din lăută:
Una-i dor, și una-i jele.

Când de dor ne zice Laie,
Tremură cupa pe masă;
Când de jale cântă Laie,
Zboară cupa pe fereastră.

Și-aș aprinde-atuncea satul...
Să-l vad pară, vâlvătaie...
– Ochii vineți foc să-i arză...
Măi crâșmare Niculaie!

III

Bea și dumneata, părinte,
Dumnezeu să-ți ție darul, –
Să mai poți ceti psaltirea
Să mai poți goli paharul.

– Că noi bem de patru zile
Cu crâșmarul, umfle-l zmeii,
Bem, părinte, ca la nunta
De la Cana Galileii.

Ce-ar mai fi de lumea asta
– Zice-alaltăieri vecinul, –
Ca la nunta de la Cana,
De-am găti din apă vinul?

N-ar fi bine, măi vecine!
N-ar fi crâșme-atunci deloc,
Și crâșmarul Niculaie
Nu s-ar duce-n iarmaroc...

N-ar mai fi nici Laie Chioru,
Ție-l paza Maicii sfinte,
Nici Anița-cârcimărița.
Și ne-am prăpădi, părinte!...

IV

Lună, lună, stea vicleană,
Neam de fire de vădană,
De ce dorurile mele
Spusu-le-ai la stele?

Stelele, sus, călătoare,
Fete mari, clevetitoare.
Mi-au dus vântului oftatul
Și mă știe satul.

V

Dorurile mele
N-au întruchipare,
Dorurile mele-s
Frunze pe cărare...
Spulberate și strivite frunze pe cărare.

În zadar le caut
Visurile mele,
Strălucită salbă,
Salbă de mărgele...
Minunată și pierdută salbă de mărgele.

Tot ce-mi țese noaptea,
Zorile-mi destramă,
Mi s-a dus norocul...
Nu-l mai plânge, mamă...
La icoana Preacuratei, nu-l mai plânge, mamă.

VI

Fată mare, fată mare,
Călătoare printre stele,
Vin la tine-n miez de noapte
Toate visurile mele.

La fereastra ta, șirete,
Bat din aripi de mătasă,
Fată mare, fată mare,
Lasă-le să vie-n casă.

Tremurând să treacă geamul,
Se înșiruie mărunte

Pe şuvița de pe tâmplă,
Pe şuvița de pe frunte.

Fată mare,-n zorii zilei
Te-a vedea seninul soare,
Strălucind cu o cunună
De albe mărgăritare.

Învins

I-am zis într-un amurg de vară,
Robit de chipul unei stele:
Durează, suflete măiestre,
Altar nădăjduirii mele!

I-am dat temuta mea comoară,
Temeiul sfânt al suferinții,
Argintul visurilor toate,
Și marmura curat'a minții.

Și el mi-a întruchipat altarul,
Lăcaș de mândră strălucire,
Zidindu-și în catapeteasmă
Întreagă setea de mărire.

Dar vifor s-a pornit prin noapte,
Și-n goană vitregă și crudă,
O clipă'a sfărâmat nătângă
Prisosul lunilor de trudă...

E noapte-acum... Pe fața bolții
Plâng ochii stelelor senine,
Când blăstemă-nșelatul meșter
Și strigă bietul din ruine...

Copiilor

I

Veniți la sânul meu cu toții,
Copii cu frunțile senine,
Veniți să primeniți izvorul
Nădejdi mele de mai bine!

Voi sunteți roua dimineții
Ce scânteie neștiutoare
Că poartă-n ea întreg argintul
Curat al razelor de soare.

Din glasul vost', un dulce clopot,
Ce mângâie-un amurg de seară,
Învață sufletul meu, bietul,
Să creadă-n flori și-n primăvară.

Și parcă înțeleg mai bine
Privighetoarea care cântă...
Veniți, veniți! Mi-atât de dragă
Zburdălnicia voastră sfântă.

Căci râsul vostru plin, năvalnic,
Ca unda râului de munte,

Îmi amuțește-ndurerata
Poveste-a firelor cărunte.

Și parcă-mi picură un cântec
La poarta minții mele reci:
– O dulce-ntârziată rază
Din raiul meu pierdut pe veci...

II

Copii, cu ochii mari și limpezi
Ca raza nopților albastre,
De ce purtați și voi osânda
Ce-a scris ursita firii noastre?

O jale sufletu-mi despică
Și-mi frânge visurile-n două,
De glasul minții mă cutremur:
... Și voi veți fi asemeni nouă!...

Când înțeleg c-aceleași patimi
Și-aceleași năzuinți deșarte,
Cum vor călăuzi în oarba
Prăpastie ce ne desparte,

Că ochii voștri-n care arde
Azi vraja basmelor cu zmeii,
Rătăcitori, în drumul vieții
Cum au să mintă, fariseii,

Atunci o scârbă mă supune
Și-un gând păgân mă înfioară,
Și sufletul meu fierbe-asemeni
Acelui crai de-odinioară

Ce-a omorât în fașă pruncii...

.....

– Orânduiala ta-i amară,
Mărite domn al lumii noastre...
Eu nu mai cred în primăvară!...

Revedere

Tu, minunată poezie,
Uitatul meu ostrov de flori,
Îmi mai deschizi azi poarta mie,
Când mă întorc din pribegie,
Străin cu pași rătăcitori?

Îmi tremură durerea-n gene
Cum calc pe vechiul drum bătut;
Sărmane crânguri și poiene,
Vă năpădiră buruiene
De când noi nu ne-am mai văzut...

Ca un drumet din altă țară
În cale mă opresc ș-ascult:
Aș vrea-n grădina solitară
Un glas să-mi reînvie iară
Din praznicele de demult.

Dar val de neguri mă-mpresoară,
Furtuni au bătuit pe-aici,
Nu-s stelele de-odinioară,

Pe urma lor abia mai sboară
Un roi plâpând de licurici...

Printre cărări dărăpănate
Cresc spini, iar flori de-mi mai răsar,
Se-nclină toate-nrouate
Cu lacrimile adunate
În drum de bietul grădinar.

A murit

De-o zi-ntreagă plîng alături biata Mura cu fecioru',
În bordei, pe masa-ntinsă, doarme astăzi Laie Chioru.

De-nvălire o vecină s-a îndurat cu două straie
Și drept pernă, o desagă a umplut Mura cu paie.

L-a legat pe sub bărbie cu năframa de mătăasă, –
O scumpete pusă-n ladă de pe cînd era mireasă.

Busuioc și izmă creață a adus cumătra dar
Iar pe buzele-nnegrite a pus Mura un creițar.

Într-un ciob zăcuse banul, în firidă, la o parte,
Nu mai umblă azi, și Mura de păcat se teme foarte...

Între foi de nuc, alături, lîngă fruntea lui de ceară,
Ostenit se-ntinde arcul pe grumazul de vioară.

Doi cărbuni sfiala-și scapăt, adormind sub pirostriei,
Întunericul coboară prin ferestrele pustii...

Mura stă pe fața vetrii și-i cad lacrimi în cenușe...

– Leneș scîrție Țîțina ruginită de la ușe.

Se ivește-n prag copila judelui Zăbun, cea mare,

Și din mîneca cămășii scoate-ncet o lumînare.

Cruce-și face – o aprinde... Tremurînd, para gălbuie

Nu se-ndeamnă de sfială, cît pe-aci era s-apuie...

– "Nu mai plînge, Mură, leică" – zice fata lăcrămînd.

Mura stă cu fața stinsă și răzleț o paște-un gînd

Ce viață fără milă... Lîngă mort, la căpătîi,

I-a fost dat să ardă-n casă lumînarea cea dintîi...

Bătrâni

De ce m-ați dus de lângă voi,

De ce m-ați dus de-acasă?

Să fi rămas fecior la plug,

Să fi rămas la coasă.

Atunci eu nu mai rătăceam

Pe-atâtea căi răzlețe,

Și-aveați și voi în curte-acum

Un stâlp la bătrînețe.

M-aș fi-nsurat când isprăveam

Cu slujba la-mpăratul,

Mi-ar fi azi casa-n rînd cu toți...

– Cum m-ar cinsti azi satul...

Câți ai avea azi Dumneata
Nepoți, să-ți zică: Moșu...
Le-ai spune spuză de povești...
Cu Împăratu' Roșu...

.....

Așa... vă treceți, bieți bătrâni,
Cu rugă la Preacurata,
Și plânge mama pe ceaslov,
Și-n barbă plânge tata...

Solus ero

Tu, preacurată rază, ce-ai coborât din stele
Să luminezi în noaptea singurătății mele,
Ascultă-mi rugăciunea, ce-o gem cu buza arsă:
Din preajma vetrei mele, fă calea ta întoarsă.
– Păcătuiește raza curată, viorie,
Când se oprește-n drumu-i pe-o strașină pustie,
Învestmântând cu picuri din sfânta ei văpaie
O scorbură, ce poartă un cuib de cucuvaie.
– Vezi, zboar'atâția fluturi în necuprinsul firii,
Și strălucesc pe câmpuri, în floare, trandafirii.
În calea ta senină, spre ei îndreaptă-ți zborul,
Căci lor te dete-n gându-i de-viață-dătătorul,
Tu, preacurată rază, ce-ai rătăcit din stele,
Să luminezi o clipă singurătății mele.

Eu port în mine noaptea, și-n bezna ei adâncă
Mi-e sufletul un vultur înlănțuit de-o stâncă;
Ar vrea adâncul bolții cu zboru-i să-ntretaie,
Prin câmpuri de lumină, prin drumuri de văpaie,
Să-și scalde ochii tulburi în râuri largi de stele...
– Dar aspra țintuire a lanțurilor grele
Cu praful sur al pietrei îi înfrățește rostul...
Zadarnic vrea să-și cate în ceruri adăpostul:
Cu glas nebun el urlă, și blestemă, și țipă,
Și sânge cald stropește trudită lui aripă,
Și veșnic o să lupte, în patima-i păgână,
Cu bulgării de piatră, cu lumea de țărână...

Zâmbind amar se-ntreabă deci mintea gânditoare:
De ce-ar veni la mine făptura ta de floare?
Tu, înger cu ochi limpezi, cu aripi de mătăasă,
De ce să te cutremuri de-o luptă ne'nțeleasă?
Când zboară'atăția fluturi în necuprinsul firii,
Și strălucesc pe câmpuri, în soare, trandafirii...

Ruga mamei

fragment

Să-mi plec genunchii iară,
Să-ți spun iar ce mă doare,
Preasfântă Născătoare
Și pururea Fecioară!

– Cu ochiul tău din ceruri,
Atoatevăzătorul,
Tu mi-ai văzut feciorul,
Și mi-ai văzut necazul...
– În doftori n-am credință...
Să-l pui iar în picioare,
Să-i rumenești obrazul,
La tine-i cu puțință,
Preasfântă Născătoare.
– Azi rogu-mă iar ție,
Cum rogu-mă de-a pururi
La sfânta liturghie...
– Atâta bogăție
Avem și noi la casă!
Umblat-a mult băiatu
Și știe multă carte,
Adusă de departe,
Doar chiar de la-mpăratu'!
Și are-nvățătură,
Din carte și din gură,
Mai multă și ca popa,
Ca popa Irimie.
– Și cum aș vrea, Preasfântă,
Norocul să mi-l ție,
Să-l văd iar ca odată,
Cu fața-mbujorată,
Cu ochi de fată mare,
Cum a plecat de-acasă...
– Să-și caute mireasă,
Subțire ca o floare,
Ca floarea de cicoare.
Să facem nuntă mare.

Să curgă râuri vinu',
Să joace și vecinu',
Vecinu' Niculaie.
– Și să-și arunce-n grindă
Căciula lui de oaie,
Și să roiască-n tindă
Tot domni cu-nvățătură,
Să cânte toți din gură
Și-n horă să se prindă.
– Să-l văd în hora mare
Pe el c-o domnișoară,
Preasfântă născătoare
Și pururea fecioară!...
– Umblat-a mult băiatu'
Și știe multă carte,
Adusă de departe,
Doar chiar de la-mpăratu'!

La stână

Găinușa-ncet răsare,
Luna-i după Dealu-Mare,
Plânge-un clopot de cioaie, —
Vin ciobanii de la stână, —
Strungărițele, de mână,
Ascult cântec de cimpoaie
Și le râde tuturoră
Față plină, bucălaie,
Cum încep să-nvârtă hora...

— Numai Sandu Copilandru
Nu se prinde-n hora mare.
Cântă jalnică cântare...
Cimpoieru-i ia de veste,
Stă o clipă, hodinește, —
Schimbă hora-n cânt de jale:
— „Mândră fată, ochișorii,
Ochișorii, obrăjorii”...
— Se opresc în joc feciorii,
Dumerindu-se deodată.
— Parc-ar vrea să plângă-o fată,
Fața-i arde vâlvătaie...
Strigă Sandu Copilandru:
„Zi, căprare Niculaie!
Zi, căprare Niculaie!”
— Și cum arde focu-n stână
Și lumin-o buturugă,
Vede baciul că lui Sandu
Îi cad lacrimi pe glugă...

Cântecele mele

Eu vă chem din visuri,
Vă cobor din stele,
Vă alint în taină,
Cântecele mele -
Ca-ntr-un cuib, v-adorm în suflet, cântecele mele!

Ciripiți acolo,
Păsăruici golașe,
Ciripiți și creșteți
Ca un prunc în fașe, -
Plângeți și zâmbiți la sânu-mi, ca un prunc în fașe.

Pe deasupra voastră
Împletesc cunună,
Razele de soare,
Razele de lună,
Câte nu vă spun, șirete, razele de lună?

Într-o zi vă-nșală
Zărilor albastre,
Vă despart de mine
Aripile voastre, -
Cine-mi poate spune drumul aripilor voastre?

Rătăciți departe,
Paseri călătoare,
Nu vă știe cuibul, -
Îl mai știți voi oare?
Pribebind în lumea largă, mă mai știți voi oare?

Bate-n streșini ploaia,
Cuibul vechi vă cheamă,
Părăsit și singur
Cuibul se destramă, -
Fără ciripitul vostru, cuibul se destramă!

Reîntors

Stăpâne codru, crai bătrân:

Mai ții-le tu minte, oare?...

— La umbra unui fir de nalbă

Plângea o floare de cicoare,

Și-un firicel de izmă-creață

Se săruta atunci cu Oltul...

Atunci m-am dus în lume eu,

Feciorul lui Iosif preotul!

Părinte-al meu din vremi de mult,

Era și-o casă la răscruci...

— Era a noastră... Nu știi, tu

Aminte dacă-ți mai aduci?...

Că matca Oltului bătea

La colțul casei într-un soc,

Și-n Olt se oglindeau, din geam,

Trei rădăcini de busuioc...

Când mi-am luat într-un amurg

De frunza ta bunul rămas,

Era și tata... Știi-l tu?...

Și mama sta sfârșită-n glas...

Și hâtrul dascălu' Ilie,

Cel înțelept, glumeț și schiop,

La vatră răzimat spunea

O pilduire din Isop...

Bătrâne codru! — Eu m-am dus,

Răpus de-un gând nebun, pesemne,

Uitat-am pilda lui Isop,
Vârtejului să nu mă-ndemne...
— Dar ostenit odat' privind
La zarea cerului albastră,
Am plâns, și gândul m-a bătut
Să mă întorc la casa noastră!...

...Și m-am întors, stăpâne-al meu!...
Dar casa noastră nu mai este...
— Azi, rogu-te, să-mi spui din frunză
Îndurerata ei poveste!
— Că dascălu' Ilie-i mort...
Cum s-a schimbat de-atuncea satul...
Și Oltului i-a mutat matca
Poruncă de la împăratul...

Cinstite crai! — A fost demult.
Că s-a schimbat atât de-atunci:
Seninul razelor de soare
Și fața florilor din lunci...
Și-n valul vremilor s-a dus
A vieții mele dimineață,
Cum s-o fi dus demult pe Olt
Cel firicel de izmă-creață...

Zadarnic cat stolul de visuri
Ce printre paltini se pierdură
Și dorurile mele scrise
Pe fața foilor de mură...
Și toate râsetele mele
Din alunișul din zăvoi,
Și plânsul meu de-odinioară...
— Ne-aveam atât de bine noi...

Azi, lasă-ți freamătul să-mi pară
Un mulcom zvon de patrafire,
Ce blând asupra mea-și pogoară
Duiosa lor hirotonire...
Și spune-i vântului să tacă
Când va porni de-aici la plai:
Că răposatul n-a fost vrednic
De poala ta, bătrâne crai!

Fecunditas

Se-ndoaie coapsa plopului pe culme
Când frunzele de-o nevăzută mână
Atinse cad, — și una câte una,
Zburând domol, se spulberă-n țărână.
Le văd în drum șiraguri așternute,
Un val de vânt le-nvolbură-n risipă,
— Viața mea, la tine-acum mi-e gândul,
Cum te fărâmi tu, clipă după clipă!...

Trec zilele în goana lor pripită,
Și fiecare mai sărac mă lasă,
În orice clipă, minții zbuciumate
Câte-un drumeț îi pleacă de la casă.
Nu au popasuri gândurile mele,
Sămânța lor se zbate veșnic nouă
Și, călător pe drumuri nesfârșite,
Se risipește sufletul meu vouă!

În alergarea clipei călătoare
Atâtea-s date ochilor să vadă,
Și câte-mi trec fugare pe la poartă
Le cheamă toate sufletu-n ogradă.
Cu ele-mpart eu darurile mele!
Las inima comoara să-și desfacă
Și, când pornesc în calea lor pribege,
Cu ele duc podoaba mea săracă...

Nu sus în cer! Vă biruie înaltul!
Curmați-vă cărările spre stele,
Rotind răzlețe-n praful de pe uliți,
Vă vreau acolo, gândurile mele!
Cădeți, cădeți voi, frunze dezlipite,
Pe câmpul larg, în zbor, vă poarte vântul
Și vă-nfrățească rostul cu țărâna:
Pe urma voastră va rodi pământul!

Dorință

Departeaș vrea de-aici să vii,
În alte lumi senine,
În dimineața de Florii
Să mă cunun cu tine.

Să ne-așezăm în sat la noi,
S-avem în deal o casă,
Să fiu cel mai cuminte-n sat
Și tu, cea mai frumoasă.

Să vie și mama la noi,
Că-i necăjită tare,
Să aibă tihn-un an ori doi,
Ori cât pământ mai are.

Acolo să trăim în munți
De cât trai avem parte,
Sătenii seara să-i adun
Și să le spun din carte:

Că sunt de neam împărătesc,
Din țara-ndepărtată,
Că doar pământul rostogol
Era al lor odată...

Și că azi oamenii-nvățați
Așteaptă să se nască
Un tânăr crai coborâtor
De legea românească.

Copiii noștri să-i înveți
Tu: Crezul... Născătoarea...
S-ajung să-i văd cântând pe toți
În strană, sărbătoarea.

Atunce, împăcat cu rostul
Acestei lumi deșerte,
Să mor, să-mi zică satu-ntreg
Un: „Dumnezeu să-l ierte!”

Iar popii nostru-întâmplător,
Vreun oaspe-atunci să-i vie;
„Pe cine-ngropi, părinte, azi?”
„Pe-un om de omenie!...”

Dascălul

Moșneag senin, eu tâmpla ta curată
O cer pe veci, nădejdiile mele pază.
Din soarele copilăriei mele
Pe fruntea ta mai licărește-o rază.
În suflet simt cum negura se sfarmă
Și se-mpletește albă dimineață
Când ochiul tău în inimă-mi coboară,
Topind încet cetatea ei de gheață.

Azi, ca un sfânt dintr-o icoană veche,
Blând îmi răsai cu fața ta blajină,
Cu zâmbet bun, cu ochi cuminți și limpezi,
Strălucitori de lacrimi și lumină.
Cu tine-aduci atâtea nestemate
Din îngropatul vremilor tezaur,
Și amintirea-n țara ei mă poartă,
Cu pas încet, în carul ei de aur...

Mă văd în pragul zilelor mai bune...
O casă-n deal, cu strașine plecate,
Unde-asculta de sfaturile tale
Atâta râs și-atâta sănătate.
În frunte, tu păreai un mag din basme
Când soarele, trecând peste fântână,
Blând pătrundea prin strașina de paie
Și lumina bucoavna ta bătrână.

A fost demult. O rază care luptă
Zadarnic cu câmpiile de gheață.
Vezi, astăzi valul altei vieți mă poartă
Și-nțelepciunea altei lumi mă-nvață.
Dar sufletul și-acum își are cuibul
Acolo sus, în satul de sub munte,
Unde și azi zâmbește, împăcată,
Curata cinste-a pletelor cărunte.

Bucoavna ta, sub pragul de pe grindă,
Își hodinește-nvățătura moartă,
Dar glasul tău și azi, la zi de praznic,
Toată povara greului o poartă.
Pierdut ascult troparul tău din strană
Și tainică și sfântă-mi pare clipa,
Pare că duhul altei lumi m-atinge,
În zbor domol, pe frunte cu aripa.

Căci simt plutind prin fumul de tămâie
Sfințenia cântării preacurate,
Ce-a rumenit o lume cu senina
Cucernicie-a vremilor uitate.
Și-n ochii tăi văd strălucind scânteia
Din focul mare-al dragostei de lege,
Ce prin potopul veacurilor negre
Ne-a luminat cărările pribege.

Ion Crâșmarul

Vezi, multe păcate
Sunt pe lumea asta,
Lui Ion Crâșmarul
I-a fugit nevasta;
Mi se pare cu vătavul i-a fugit nevasta.

Trei zile-mplinite
Și-a grijit amarul,
Cu obrazii-n palme
A vegheat crâșmarul;
Fără pâne, fără apă a veghiat crâșmarul.

Când a fost de-a patra,
Și-a chemat ortacii,
Gloată voinicească
Mi-au venit săracii;
Lotri mari din două sate, mi-au venit săraci...

— Beți , copii, de-acuma
Rău să nu vă pară;
Să bem crâșma toată
Până de cu sară;
Praf din toate să s-aleagă până de cu sară!

S-au sumes voinici
Și mi-au prins păharul,
De buți și butoaie
Mi-au golit celarul;
De cuprinsurile toate mi-au golit celarul...

Zice-un baci năstrușnic
Vorbe legămate:

Bea și tu, Ioane,
Bea și tu, fârtate;
Cine știe câtă vreme mai trăim, fârtate!

Dar Ion Crâșmarul
Bea și nu prea foarte
Și-i părea obrazul
Galben ca de moarte;
Era răzimat pe coate, galben ca de moarte.

Colo, cătră sară,
Strașina de paie
A-nceput să ardă
Foc cu vâlvătaie;
De trei părți vărsa din crâșmă foc cu vâlvătaie!

Lui Ion Crâșmarul
Nu-i mai știi de nume.
Spun că peste muche
A plecat în lume;
Cu căciula pe sprâncene, a plecat în lume...

Un om

Rămas bun, biete mâini de trudă,
Atâta vreme-mpovărate,
Ce stați pe pieptul slab acuma
Întâia dată-ncruciate.
Ostaș al sfintei munci depline,
De-acum pământul te așteaptă,

La judecata cea din urmă
Tu vei găsi socoată dreaptă!

Cinstită slugă credincioasă,
Vor odihni a tale moaște,
Doar glia neagră și mănoasă
Atât de bine te cunoaște...
Închișii ochi n-or să mai știe,
Și nu s-or tulbura de jale
Când cai străini vor paște iarba
De pe movila gropii tale.

Azi nu mai e îngust bordeiul
Să-ncapă jalea ta amară,
Din iconița ei, Preasfânta
Te vede cea din urmă sară...
La cap un muc de lumânare
Învie-ncet și dă să moară,
Asemeni visurilor tale
În sufletul de-odinioară!

Numai o babă milostivă
Îți străjuie la căpătâie,
Și pe cărbunii din jertfelnic
Așază boabe de tămâie.
De pe blidar un biet opaiț
Își joacă para tulburată
Pe fața strânsă sub bărbie
C-o legătură-mprumutată.

Încet s-apropie de tine
Și-ți pune-un ban în mâna slabă,
Îi tremură durerea-n gene
Și-ncepe-a plânge, biata babă...

Îi fură tânguirea vântul
Ce bate-n drumul lui fereastra:
— Vai de norocul tău, vecine,
De ce-ai mai fost pe lumea asta?...

S-abat în mintea ei bătrână
Frânturi din rostul tău pe lume,
Cum doi băieți ți-s slugi, departe,
Și nu le-ai mai știut de nume.
Din trei feciori ce-aveai, războiul
Ți l-a-ngropat pe cel mai mare,
O fată-i moartă de rușine,
Nevasta ta de supărare.

Se zbate-n sfeșnic lumânarea
Și moare-n stingere domoală
A adormit în lacrimi baba,
Și capul i-a căzut în poală...
Prin geamul spart clipește luna,
O clipă numai se arată,
Și-n perna ei de nori ș-ascunde
În pripă fața rușinată...

Un popă-n grabnice tropare
Te va petrece dimineață,
Și poate nimeni nu va plânge
Plecarea asta din viață...
De lângă șură, răzimată,
Te va privi muncita sapă,
De-ar ști vorbi surata bună,
Amar te-ar prohodi la groapă:

O viață-ntreag-am fost tovarăși,
În ploi și-n arșiță de soare,

De truda palmei tale aspre
Eu m-am făcut strălucitoare.
Sclipirea mea spune rușinea
Și jalea care mă purta:
M-ai frânt de glia tuturor,
Dar n-am săpat moșia ta!

Ești singură

Ești singură astăzi, tu, inima mea,
Biserică veche-n ruină,
Sub bolta ta sfântă-nnegrită de vreme
Azi nici un drumeț nu se-nchină.

Ești singură astăzi... Păreții-s bătrâni,
Nu-i cântec în stranele mute,
Icoanele-s șterse, și nimenea nu-i
Altarul uitat să-l sărute.

Prin neguri arare s-abat amintiri
Lăcașul pierdut să și-l vadă,
Și fâlfâie tainic din aripa lor
Ca groaznice paseri de pradă.

Ducându-și pierzarea, trec vifore-n drum,
Te zbuciumă-n goană păgână...
— Și tu ceri zadarnic un fulger răzleț
Să-ți năruie bolta bătrână!

Agonie

În mine se petrece-o agonie,
Ca într-o tristă casă solitară,
În sufletu-mi bătut de vijelie
Eu văd un om ce-a început să moară...
Un cântăreț cu rostul de la țară
Se duce-acum și n-o să mai învie
Cu chipul lui senin de-odinioară...

Demult... Demult... Din cea dintâi clipită,
De când te-au smuls de la bătrâna vatră,
Din casa cu șindrile-acoperită,
De-atunci începe moartea-ți nesfârșită,
De-atunci te fură fiecare piatră...
Te-au biruit în stingerea domoală
Străine legi din guri necunoscute;
S-a poticnit curata ta sfială,
La orice pas, de pravili neștiute;
Prin praf, prin fum, prin vorbe de ocară
Te-ai dus, sărmane suflet de la țară.
Din orice colț mi te prindea o sârmă
Și te-alunga un șuier de mașină...
Avutul tău s-a risipit pe cale,
Te-au părăsit și zmei și cosânzene,
Ți s-a uscat și lacrima din gene,
Au amuțit și sfaturile tale...
Așa, pe rând, ți-a tot trimis viața
Un nou tâlhar, în orice clipă nouă,

Și fără milă-n toată dimineața
Te-a despoiat cu mâinile-amândouă!...

Acuma simt: drumețul dă să moară...
Un oaspe nou îi stă la căpătâie.
Încetișor în casă se strecoară,
Cu albe mâini, cu inima bolnavă,
Cu ochii arși de friguri și otravă...
Stăpân de-acuma el o să rămâie.

Privindu-și lung ograda în ruine,
El trist își spune gândul ce-l apasă:
— Tu mori acum... dar umbra ta revine
Și pururi simt, că singur nu mă lasă,
În nopți târzii s-a furișat la mine
Și-o să mă știu străin la tine-n casă...

Ziua

II

În zorii albi, senină dimineață,
Tu-mi pari o fată mândră de la țară,
Venită la oraș întâia oară,
Cu gând curat și rumenă la față.

Te prinde însă-n blestemata-i gheară,
Te zbuciumă vârtejul de viață,
Din mii de guri minciuna lui te-nvață,
Stropindu-te cu tină și ocară...

Insulte cad, batjocura te arde,
La orice pas culegi o nouă vină
În rătăcirea ta pe bulevarde.

Așa pe rând te-ntuneci și, spre sară,
De praf, de fum și de păcate plină,
Tu te prăvali sfârșită și... murdară...

Notre Dame

III

Parisu-și urlă vasta nehodină
Și fără somn se zbate vinovatul...
E noapte-n jur, de-a lungul și de-a latul,
De vin, de glume și de-amoruri plină.

Durerile și-au amuțit oftatul,
Mor visurile sugrumate-n tină,
Scăldat în răs, în aur și-n lumină,
Pe uliți trece hohotind păcatul...

Drumeț străin din țări îndepărtate,
Eu mă strecor prin putreda cetate
Când după nori mijește aurora...

Prin boltituri de arcuri triumfale,
Văd turnurile vechei catedrale,
Ca două brațe blestemând Gomora...

Paris

I

La geam îmi cântă-n ritmuri cadențate
Haotica Parisului năvală,
Când o ascult în goana-i triumfală,
Simt inima pământului cum bate.

Ca pe-un ostaș înfrânt de oboseală
M-a biruit năprasnica cetate,
Drumeț orbit de flăcări nevisate,
Îmi plimb prin ea umila mea sfială.

De-acum sunt robul mândrei metropole
În suflet simt cum crește-ntruna zvonul
Din preajma auritelor cupole.

Dar nopțile, când umbre moi se lasă
Și-n jur de mine urlă Babilonul,
Eu mă visez în sat la noi, acasă...

Cântece

I

Tu n-ai la ușa ta zăvor,
Nici lacăt n-ai la tindă,
Tu n-ai la ușa ta zăvor
Când eu, ca hoții, mă strecor,

Și bietul suflet călător,
La pragul tău colindă.

Tu mă auzi și mă-nțelegi
Și-același vis ne poartă,
Tu mă auzi și mă-nțelegi,
Dar popi, cu cartea lor de legi,
Și pravilele lumii-ntregi,
Îți străjuie la poartă.

II

Mor azi zâmbetele mele,
Moare-ntreagă vraja firii,
În paharul din fereastră
Mor la noapte trandafirii.

Nici de cântec din tilincă
Nu mai tremură brădetul,
Jos la marginea dumbrăvii
Se usucă smeuretul...

Mor poveștile în pragul
Noptilor la șezătoare,
Moare-o stea-n adâncul mării,
Și iubirea noastră moare.

Eu rămân să Țes statornic
Cântecul de îngropare:
Zilelor de săptămână,
Zilelor de sărbătoare.

III

E îngropare azi la mine,
Din ochii veșnicelor stele,
Cad razele tremurătoare
La groapa visurilor mele.

Se zbuciumă înfiorată
De-un tremur geana lor de aur,
Atât de jalnică-i povestea
Înmormântatului tezaur.

Truditul suflet se întreabă:
De ce chiar cea mai dragă mână,
Ursită-i pe sicriu s-arunce
Întâiul bulgăr de țărână?

IV

De va veni la tine vântul,
Purtând povestea mea amară,
Jelitul lui să nu te-nfrângă,
Mustrea lui să nu te doară.

Nu-i vina ta... Așa e scrisă
Nemilostiva lege-a firii;
Sărutul otrăvit al brumii
Omoară toamna trandafirii...

Și cine s-ar opri să plângă
O frunză veștedă-n cărare,
Când codrii freamătă alături
Și râd în răsărit de soare?...

V

Atât de veche-i îngroparea,
Nici sufletele nu ne dor,
Și tot îmi mai răesai din neguri...
— Își au și morții dreptul lor...

În nopțile de primăvară
Revin aducerile-aminte,
Și mintea, pasăre răzleață,
S-abate-n drum peste morminte.

De ni se-ncrușează drumul,
Îndurerați noi ne zâmbim...
Nu-ți par și zâmbetele noastre
Ca două flori din țintirim?

VI

Primăvară, primăvară...
Zâmbetul întregii firi,
Dragoste de fluturi galbeni
Și de galbeni trandafiri.

Primăvară, primăvară...
Tremură luna bălaie,
Dorm doi pui de rândunică
Sub o strașină de paie.

În ungher, părăginită,
Doarme hârbul de ghitară -
— Va mai fi și pentru mine
Primăvară?...

Strămoșii...

... "Nu suntem la același nivel... La 1759, adecă pe vremea când strămoșii autorului de la Țara noastră nu se coborâse încă din maimuță, egumenul Laskaris scria că filiațiunea familiilor Dukas, Vrana și Laskaris" ...

Duiliu Zamfirescu în *Convorbiri literare*

Nu mor strămoșii niciodată,
Războiul lor în noi și-l poartă,
Căci li-e țărâna spulberată,
Dar nu li-e dușmănia moartă.
Străveche, ura lor se-mparte
Din moș în moș, din tată-n tată,
Și azi, de dincolo de moarte,
Ei ne mai cer o judecată.

Cum ne privim acum în față,
Potrivnici însetați de luptă,
Neiscusița noastră-nvață
Din ura lor neîtreruptă.
Noi suntem flacăra pribeagă
Din nemblânzita lor văpaie,
Cu moștenirea noastră-ntreagă
Venim pe câmpul de bătaie.

Cu mine vin, roiesc întruna
Cei fără neam și fără număr,
Ce-au sprijinit întotdeauna
Eternitatea pe-al lor umăr.
Vin cei de-o lege cu pământul,
Copiii soarelui de vară,
Eu, solul lor, le port cuvântul,
Și-n suflet, sfânta lor povară.

Vin rânduri, cete se-nfiripă
Din vechea veacurilor lavă,
Din ceas în ceas, din clipă-n clipă,
Tot crește oastea mea grozavă.
Le văd în orice parte roiul,
Își cer dreptatea lor târzie,
Și fiecare-și vrea ciocoiul
În judecată să și-l ție.

Ei tot mai mulți răsar din groapă,
Răsar, și-n mintea mea s-alungă,
Vin bieți țărani munciți de sapă,
Și vin haiduci cu flinta lungă.
Sosesc cu dorurile toate,
Sărmanii nu mai pot s-adaste:
"Venit-am, măre, strănepoate,
Să ne primești la tine-n oaste!"

Le zic supus: "Veniți de-acuma,
Străbuni din lunga vremii cale,
Și dați-mi cântecul și gluma
Și nesfârșita voastră jale.
Veniți, căci glasul vostru-nvie
Un nou zorit de dimineață,

Voi ce-ați murit o veșnicie
Sunteți flămânzi azi de viață!"

Ei vin cu suflete-nnoptate,
De-aceea sfarmă lanțuri grele,
De-aceea urlă și se zbate
Durerea-n cântecele mele
Doar din al veacurilor caier
Mi-am împletit eu biciul urii,
Nestinsul vremurilor vaier
Mi-a scris blestemu-n ceriul gurii!...

De luptă-s gata deci... Prin mine
Un iad întreg cere răsplată.
Mi-e sete-acum... Te-aștept, vecine,
Și ochii mei păgâni te cată!
Îți vreau sclipirea de oțele,
Și vreau oștirea ta măiastră,
Întregul cer cu ochi de stele
Să lumineze lupta noastră.

*

Te-aștept... Te-aștept... Dar n-aud bucium,
Nici zumzet ascuțit de zale,
Mă-ndoaie patima, mă zbucium:
Arată-mi rândurile tale!...
Și cum te chem, ș-un colț de țară
Mi te-au cătat zadarnic solii,
Te-apropii tu de subsuoară
C-un slab egumen ros de molii...

Vă văd... Mi-e milă peste fire
De bietul grec cu haina ruptă:

Ai spart o criptă-n mănăstire
Ca să-ți câștigi un soț de luptă...
Vă văd, și oastea mea pe-acasă
Mi-o-ndemn încet să se strecoare:
Vai — toată ura mea mă lasă,
Căci sărăcia ta mă doare...

Poet

Când l-au închis după zăbrele
Și paznicii l-au petrecut
L-au despuiat de toate cele,
De tot sărmanul lui avut...

L-au dus așa-ntre răzvrățiții
De după zidul fără glas,
Dar și-au uitat nenorociții
Că gândurile i-au rămas.

Nebănuitul lor tezaur
Nebunii-ntreg i l-au lăsat
Și-n giulgiul lor tivit cu aur
El sufletul și-a-mpresurat.

Zadarnic bate din aripă
Și-n goană moartea-i dă fiori,
Zadarnic huhurezii țipă
Din turla negrei închisori.

În mândră vraje se desfată
Ungheru-ngust și nevoiaș
Și-i o grădină fermecată
Chilia de pușcăriaș...

Iar dacă, tainic, câte-o rază
Coboară tremurând pe pat,
Ea-nfiorată luminează
În visul unui împărat...

Cain

I

În vremi demult s-a așternut sub glie
Și trupul tău și mâna vinovată,
Dar Cain, tu, păcătuirii tată,
Tot mai răsai și-n vremea mea târzie.

Azi crește iarba proaspătă, curată
Pe groapa ta de veșnică urgie,
Păcatul însă pururi reînvie,
Nu l-a primit țărâna-nfiorată...

El s-a-mpărțit în largul lumii noastre,
Se zbuciumă neadormit în fire
Pe plaiuri verzi, pe stâncile sihastre.

Noi îi simțim ispita-nfrigurată —
Nepoți ai tăi, părtași în moștenire.
Purtăm în suflet zestrea blestemată!

II

Simțeam de mult suflarea de otravă
Cum doarme-n pieptul fraților de-o mamă,
Cum din cetății cu turnul de aramă
Purcede-n lunci și-n creștet de dumbravă.

Vedeam cum duhul negru se destramă,
Mă îneca funinginea grozavă
Și deslușeam clocotitoarea lavă
Cum se-nfiripă nebăbgată-n seamă.

Tu, frate rău, cu inima flămândă!
Când Aveli mii cerșetoreau iertare,
Nu te-ai oprit în drumul de osândă!

Păcatul tău și-a întezit avântul
Și n-a avut nici milă, nici muștrare,
Când otrăveai în urma ta pământul!

III

Azi s-a aprins oceanul tău de ură,
Azi limbi de foc despică aurora,
Pierzarea astăzi își întinde hora
Și despletită urlă-n bătătură.

S-a început războiul tuturor,
Azi strig-acei ce mii de ani tăcură,
Dezlănțuita patimii arsură
Azi prăpădește-n trăsnete Gomora.

Bieți munți bătrâni! Voi gemeți azi de jale...
De-atâtea ori v-aș fi mutat din cale,
Voi, stavila atâtor visuri moarte!

V-aș prăvăli azi munte peste munte,
Între pământ și cer v-aș face punte,
Să n-aud plânsul fraților departe!

1907

La mal

Mândra apelor crăiasă,
Ne-ntâlnirăm azi în cale,
Eu, cu gândurile mele,
Tu, cu valurile tale.

Prinși de-o tainică chemare,
Ne privim acum în față,
Tu, eterna vremii doamnă,
Eu, un strop răzleț de viață.

Cum te văd, din clipă-n clipă,
Mintea-mi zgribură și cade,
Simt moșia ta cum crește
Și hotarul meu cum scade.

Ți-ai pornit nemărginirea
Să mă-nfrunte, să mă frângă...
Râd talazurile tale
De luntrița mea nătângă.

Tu mă birui, fără luptă,
Pururi neînvinsă mare,
Ochii călători pe ape
Tremură și-ți cer iertare...

Spre adâncurile albe
Îmi îndrept umila rugă:
Mă primește-ntotdeauna
Ucenic să-ți fiu, și slugă.

Lasă-mă uitat la malu-ți...
Să mă uit așa departe:
Din întinderea albastră
Voi citi ca dintr-o carte...

Felinarul

Neadormit veghează felinarul,
În taina nopții osândit să vadă,
Tovarăș are colțul vechi de stradă,
Singurătății sfetnic — trotuarul.

El vede-a vieții nesfârșită pradă,
Asfaltu-i spune patima ș-amarul,
În fața lui își plimbă-ntreg calvarul
Întunecata veacului baladă...

În tremur lin lumina i se frânge,
Clipind încet cu licărire rară,
Îți pare-un ochi îndurerat ce plânge.

Și parc-aud oftarea lui sihastră:
"De ce m-aprindeți fiecare sară,
Să luminez nenorocirea voastră?..."

Cântece

I

Iubirea mea-i fărădelege,
Cu greu canon în pravilă,
Cine-ar putea să mi-o dezlege,
Cu cât mai mult mi-o înțelege,
Cu-atât îi pune stavilă...

Iubirea mea-i scumpă comoară,
Păzită-n fund de peșteră,
Mi-o ține inima-n zăvoară,
Cu vâl de taine o-mpresoară,
Că-i veche gazdă meșteră...

Eu sunt tâlharul în prigoană,
Străpuns de-a legii suliță,
Ce înfruntând a lumii goană,
Strângând la pieptu-i o icoană,
Se strecură pe uliță...

II

Dragoste cu vină,
Dragoste bolnavă,
Cupă de lumină,

Cupă de otravă,
Cine mi te-a dus la buze, cupă de otravă?

Noapți îmi împletiră
Din credinți o salbă,
Toată mi-o răsfiră
Azi o mână albă,
Mi-o răsfiră-n praf pe uliți, azi, o mână labă...

Sunt sărac de-acuma,
Visele mă lasă,
Cântecul și gluma
Mi s-au dus de-acasă,
Mână albă, mână albă, mi le-au dus de-acasă...

III

Vin' sub plopul mărturie
Viselor de astă-vară,
Să-l vezi frânt de vijelie
Cum își cerne frunza rară.

În tulpina lui închise
Dorm iluzii și regrete,
Dorurile noastre-s scrise
Pe-aste foi nemângâiete.

Vin' din foile uscate
Să ne facem două perne,
Căpătâie-ndurerate
Unei despărțiri eterne...

IV

Din înaltul bolții sfinte
Picuri de argint se smulg,
Și pe mâna mea fierbinte
A căzut în zbor un fulg.

Drag drumeț din lumi străine,
Ce neînțeleș mister
L-o fi îndrumat spre mine
Minunatul strop de cer?...

Strălucind o clipă, doară,
S-o topit și-acuma nu-i...
— Vis răzleț de-odinioară,
Unde sunteți, ochi căprui?

V

Acum uitarea mi-e pe drum
Și-o lume ne desparte,
Ce gând te mai îndeamn-acum
Să-mi mai trimiți o carte?...

De ce azi grijă să-mi mai porți,
Când dragostea ta tace:
De nu-ți cer lacrimi bieții morți,
Au drept să-ți ceară pace...

VI

Ursita unei zodii rele
Din nou în cale mi te poartă,

Tu, moartea visurilor mele,
Frumoasa mea iubire moartă.

Te du cusoarele ce-apune
S-adormi în veșnică tăcere...
Tu, ce m-ai frânt la-ngropăciune,
M-ai omorât la înviere...

VII

Ascultă-l tainic cum se stinge,
Și moare-acordul de pe urmă,
Cum tremurarea lui se frânge
Și cum încetișor se curmă...

...Și spune-mi tu, nu ți se pare
Că, cu pierduta melodie,
În noaptea fără de hotare,
Ți s-a pierdut ceva și ție?...

Amurg

Din mesteacănul de-afară
Foi îngălbenite curg,
Când cernindu-și pânza rară
Cade vânățul amurg.

Frate bun mi-a fost copacul
Cu podoaba lui de ieri,

El mi-a adumbrit, săracul,
Un noroc de două veri.

Zgribulind din trup se-ndoaie
Peste geamul meu deschis
— S-a mai dezlipit o foaie,
Mi s-a mai fărmat un vis...

Unde ești tu, să ne plouă
Plânsul funzelor ce mor
Și cu brațele-amândouă
Să oprim căderea lor?...

Mâna ta să le culeagă
Și să ni le-mpartă-n doi.
E povestea noastră-ntreagă
Scrisă-n veștedele foi...

Eu știu un basm

Eu știu un basm de mult uitat
C-un cântăreț rătăcitor,
Ce strunele și-a încordat
Pe rând, la poarta tuturor,
Și-n cântecu-i înviforat
A plâns de lacrimile lor.

Din goana lui s-au ridicat
Văpăi și valuri de scânteii,
Bărbații s-au oprit în sfat
Și s-au oprit în drum femeii,

O lume-ntreagă și-a legat
De glasul lui plânsoarea ei...

Cântând prin codri de brădet,
Drumeț pe larguri de pământ,
Așa s-a risipit încet,
Ca frunza spulberată-n vânt:
— Nu visul lui nemângâiet,
Amarul altora l-a frânt.

Pe urma lui creștea popor
Și se ruga cu chip duios:
— Mai spune-ne câte ne dor
Și câte suflete ne-au ros,
Pribeagule, stihuitar,
Le plângi atâta de frumos!...

El, ascultând al lor cuvânt,
A chibzuit și-a priceput
Că pururi fără crezământ
Durerea lui l-a petrecut
Și că-n sălbaticu-i avânt
Străine doruri l-au durut...

Atunci o clipă s-a-ntâmpat
— Mai vreți voi basmul să vi-l spui? —
Că jalea lui a lăcrimat,
Dar a-nțeles că nime nu-i,
În tot norodul adunat,
Să vază lacrimile lui...

Scrisoare

Contesei de Noailles; născ. Principesa Brâncoveanu¹

Brâncoveanu Constantin,

Boieriu vechiu și domn creștin...

Cântec din bătrâni

Îți recitesc răvașu-n franțuzește
Cu slova lui muiată-n ironie
Și, nu știi cum, un gând mă ispitește...
Mă iartă, doamnă, că ți-l spun și ție...

Tu ne-ai uitat, tu din strigarea noastră
Nu știi nimic, nimica nu te doare;
Nici Dunărea nu-ți plânge la fereastră,
Nici munții mei nu pot să te-nfioare...

Nu ne-nțelegi nici visul, nici cuvântul,
Nici cântecul tu nu ni-l poți cunoaște...
Din țara ta ți-a mai rămas pământul,
Ai grâu în el, dar ți-ai uitat de moaște...

Abia o dat' când te chema Bizanțul,
Ai poposit la noi o clipă-două:
Verigă mândră ce te-ai rupt din lanțul
Unor vieți atât de scumpe nouă...

De-aceea azi te miri ca de-o poveste
Când cineva de rostul tău te-ntreabă,
O glumă-ți par cuvintele aceste
Și râzi de noi, odraslă basarabă...

Râzi în zadar! Trecutul ne-nfășoară
Oricât de mult l-am surghiuni din minte...
Străbunii-n noi de veci nu vor să moară
Și noi mințim, dar sângele nu minte!

Ei vin la noi... — Și-acolo-n metropola
Pe malul Senei umbra lor străbate,
Suflarea lor pătrunde sub cupola
Palatelor cu creștete bronzate...

Câți logofeți și vornici nu se schimbă
În noaptea ta cu visuri zbuciumate...
— Cu noi în drum doar pururea se plimbă
Un țintirim de suflete uitate...

Când vei simți o jale vag-adesă
Și-n liniștea amurgului de toamnă
Te vor fura îndemnuri ne-nțelese,
Nu te mira: Sunt Brâncovenii, doamnă!

Inima

Biată inimă bolnavă,
Făgădău la drum de țară,

Cine-și mai aduce-aminte
Câți drumeți te cercetară?

Tu n-aveai zăvor la tindă,
Nici scumpete la măsură,
Și-ai cinstit pe fiecare
C-un pahar de băutură.

Cum veneau în miez de noapte
Călători pribegi în lume,
Toți stăpâni la tine-acasă,
Răi de plată, buni de glume...

Tu la toți le-ai dat hodină,
Și le-ai dat popas în cale,
Pân' s-a risipit pe drumuri
Plinul pivnițelor tale.

Azi ești goală și săracă,
Și crâșmaru-ți dă să moară,
— Cine să-ți mai treacă pragul,
Făgădău la drum de țară?...

Voi veniți cu mine...

Voi veniți cu mine, oaste nevăzută,
Moșii și strămoșii mei din zile moarte,
Grăitoarea voastră îndrumare mută
În vârtejul lumii căile-mi împarte.
De demult, din ceața vremii înnoptate,
Eu aud un cântec călător cum vine,
Ca un clopot tainic inima mea bate,
Din adânc vă cheamă să veniți cu mine.

Eu vă port în suflet, plămădiți în sânge,
Și din vina voastră mi-e zidit păcatul,
Glasul vostru geme jalea mea când plânge...
— Eu din plâns de veacuri mi-am topit oftatul...
Întărită-n drumu-i, de la voi învață
Ura mea să ardă, mâna să se-nchine:
Ați murit cu toții ca să-mi dați o viață,
Morți fără de moarte, voi veniți cu mine.

Din amurgul umed când se face sară,
Sufletul vă simte cum îi treceți pragul,
Ca-ntr-o casă mică, albă, de la țară,
Eu vă văd alături, mi-e mai mare dragul...
Sunteți fără număr, popi cu bărbi cărunte
Cu lumina scrisă-n frunțile senine,
Cercetași de codri și păstori de munte,
Ceată nesfârșită, voi veniți cu mine.

La soborul vostru mintea mea culege
Taine din zapise, rosturi din hrisoave,
Mi se plâng ciobanii de călcări de lege,
Și-mi suspină-n noapte rugă de ceasloave.
Ca o cenușotcă mintea mea ascultă
Cum frânturi de veacuri strigă din ruine,
Prinde-abia un picur din vârtoarea multă
Și se-nchină vouă, că veniți cu mine.

Eu din oastea mare nu-s decât solia.
Ucenic cucernic vă vestesc cuvântul,
Nu-s decât un fulger smuls din vijelia
Ce-a închis la sânu-i milostiv pământul.
Rămâneți la mine voi întotdeauna,
Înfrățiți cu focul sângelui din vine,

Căci se stinge glasul și se frânge struna
Când în goana vieții nu-ți mai fi cu mine...

Pajurei cu două capete

Din grele vremi de grea corvoadă,
De când urnită din noroi,
Spurcată pajură de pradă,
Te-ai pus stăpână peste noi,
Din grele vremi demult s-alege
Pe urma ta același sfat:
Că-n ciubul tău fără de lege
Miroase-a moarte ș-a păcat.

Ca un blestem de cununie
Ne stă pierzarea ta-n pervaz
Și gheara ta de veci ne scie
Rușinea vieții pe obraz;
Căci n-are iadul vreun balaur
Mai rău și mai înfometat,
Să ceară sânge-atât și aur,
Cât bietul meu pământ ți-a dat.

Cu două ciocuri nesătule
În inimă tu ne-ai străpuns,
Nici lacrimi n-ai avut destule,
Nici carne nu ți-a fost de-ajuns.
Ți-am dat feciorii și bărbații
Și ți-am dat plânset de femei,

Ți-am dat sudoarea unei nații,
Tu, pajură, tu tot mai vrei...

În negru-galben ochiul sorții
Ți-a prins stindardul fără spor,
Căci galbeni ni-s la față morții
Și neagră-i jalea-n urma lor.
Din ei e casa ta zidită,
Și-n putredele-i temelii
Se macină îmbătrânită
Sub strigătele celor vii...

Azi gemi strivită și bolnavă
Când vulturii gonaci te rup,
Văd din răsufletul de-otravă
Arsura stinsului tău trup.
Din munți, din văi și pân'la mare,
Te smulg, te mușcă, și te-alung',
Cu bocete de îngropare
Răsună vaieru-ți prelung...

Nu ne-au scris zodiile nouă
Ce-ți blestemam la căpătâi,
Cu vlaga noastră frântă-n două
Să-ți fim la groapă cei dintâi.
Dar când potopul tuturor
Va-nchide praznicul grozav,
Vom fi și noi să-ntindem hora
Pe stârvul tău căzut în prav.

Atunci, în milostiva clipă
Când cufundându-se-n amurg,
Pe sfâșiata ta aripă
Va plânge schilavul Habsburg,

Atunci, privind din nou cărarea
De ani o mie, robi ai tăi,
Vom sta învinși simțind muștrarea
Că singuri nu ți-am fost călăi.

Fără țară

"Factorilor răspunzători"

Eu sunt un om fără de țară,
Un strop de foc purtat de vânt,
Un rob răzleț scăpat din fiară,
Cel mai sărac de pe pământ.
Eu sunt un mag de legea nouă,
Un biet nebun, orbit de-o stea,
Ce-am rătăcit să v-aduc vouă,
Poveștile din țara mea.

Eu sunt o lacrimă târzie
Din plânsul unei mii de ani,
Sunt visul care reînvie
La vetrele celor orfani,
Sunt o muștrare călătoare
De pe tărâmurile fără glas,
Și dintr-o lume care moare
Sunt strigătul ce-a mai rămas.

Eu sunt oftatul care plânge
Acolo-n satul meu din deal,

Sunt țișatul muiat în sânge
Al văduvelor din Ardeal.
Sunt solul dragostei și-al urii,
Un visător de biruinți,
Ce port blesteme-n cerul gurii,
Drept moștenire din părinți.

Eu m-am desprins dintre morminte,
Din cripte umede și reci,
De unde-aducerile-aminte
Țin straje unui gând de veci.
Și cu fiorul care poartă
Pe cei încrezători în frați,
V-am plâns la fiecare poartă
Durerea morților uitați.

Azi simt cum noaptea se coboară
Pe dimineața mea de ieri,
Cum cântul meu se înfășoară
În giulgiul veșnicei tăceri...
Și printre voi îmi duc povara
Stropit de răs și de noroi,
Căci vai de cine-și pierde țara
Ca să și-o ceară de la voi...

Din vieață

În largul mării fără margini, în largul mării sbuciumate,
Se întâlnește două scânduri din două vase sfărâmate.

Sărace mărturii răzlețe ale-unui drum după-o comoară,
Le-a fost ursit aceeași vrajă din portul lor de-odinioară...

Din două părți tăindu-și cale credeau în unda milostivă,
Când tot același braț de viitor le-a frânt catargul deopotrivă.

Deodată s-au oprit în goana de năzuinți spre-o lume nouă,
Deodată albele corăbii se cufundară amândouă...

Solii pribege ale morții rămase cele două scânduri,
Purtând pe ape fiecare același trist popor de gânduri...

S-au prins alături când simțiră că tot același val le saltă —
Și azi, brăzdând nemărginirea, merg înfrățite laolaltă...

Cântecul cămășii

fragment

Eu sunt o biată, ieftină cămașe,
Sunt o sumară haină populară,
De mii de ani de când mă îmbrăcară,
Eu sunt pudoarea plebei nevoiașe.

Eu m-am pornit din câmp, de pe ogoare,
Din cânepa ce-au semănat țăranii...
(Tatăl meu e unul Ioan al Anii),
M-a tors, în albe nopți la șezătoare,
Cu grabnic spor, o ceată de neveste,
Din gura lor știu doine plângătoare
Și-am învățat cu firul de fuioare,

Din fiecare fus, câte-o poveste.
Am fost țesută la război, în tindă,
Și m-a cusut încet o fată mare,
M-a înflorit la mâneci cu mătasă
Și mâna ei a izbutit să prindă
În arabescuri fine și barbare
Toat-așteptarea dulce de mireasă...
Țiu minte, vezi, când am ieșit din casă
Și când la horă-n vesela grămadă,
M-am prins întâi curată și frumoasă,
Cum străluceam în albul de zăpadă...

De-atunci în cruda anilor povață
Câte-au fost date-asupra mea să cadă
Ca niște păsări groaznice de pradă...
Ce-aruncătură stearpă de viață!
Prin praf, prin fum, prin negură și ceață,
Sub sulile arșiței de soare.
Ori în bătaie de vifor și ninsoare,
Eu m-am zbatut, o chinuită roabă.
Și zi cu zi din munca mea neghioabă
Mă năpădiră râuri de sudoare...
Blesteme câte lung clocotitoare,
Îmi trimetea scheletul de sub mine,
Subt vâlul meu adăposteam ruine,
Când glia neagr-o răsturnam cu boii...

Și-n drumul greu, cum mă păștea dușmanul
Mi s-au vândut ȋtării și sumanul
Numai pe mine m-au iertat ciocoi...
Azi, cum mă vezi săracă, nelăută,
M-am zdrențuit, sunt galbenă și neagră,
Și-n goana mea de toți nepricepută

M-am pomenit netrebnică și ruptă.
Dar totuși poate-ți mai aduci aminte
Că suptă-așa de foame și de boală,
Ca un drapel de-nfricoșată luptă,
Pe când era bătaia mea fierbinte,
Eu, sfârtică, tragică și goală,
Am năvălit tranșeele nemțești
Am dat asalt, în câmp, la Mărășești.

Cântă moartea

Îmi cântă moartea la fereastră
Ca o vecernie-n surdină,
Îmi cântă-ncet povestea noastră:
Un joc de umbre și lumină.

Eu o ascult în noaptea mută,
Din adâncimi îmi crește mare;
Întreaga viață petrecută
La căpătâiul meu răsare.

Și cum, sub tâmpla mea fierbinte,
O lume veche-mi reînvie,
Nu câte-au fost îmi vin în minte,
Ci câte-ar fi putut să fie.

Marienbad

Ce blândă ești, domestică pădure
Sub brazii tăi decenti nu mi se pare

Că s-ar putea vocifera prea tare,
Ori c-ar veni haiducii să mă fure.

Bine crescută, n-ai asemănare
Cu coastele Carpaților, obscure,
Unde e zvon de clopot și secure
Și unde iese ursul la plimbare...

Și totuși pacea ta civilizată,
Mi-a arătat cea mai cumplită fiară:
— Pădure tunsă, rasă, coafată...

Vai, n-am s-o uit vedenia burgheză:
— Un neamț enorm pe-o bancă solitară
Își mângâia nevasta lui obeză...

Am fost...

Am fost logodnicul durerii,
Cobzarul cu aceleași strune,
Ce-și țese cântecu-nvierii
Din stihuri de îngropăciune...

In noaptea mea înviforată,
Drumeț îndrăgostit de soare,
Am fost o harfă spânzurată
Pe-o strașină de închisoare...

Zidit din lacrimi și dezastre
Eu am vestit o lume nouă,

Voi mi-ati dat vaietele voastre,
Eu v-am dat inima mea vouă.

In zile lungi de pribegie,
Biet rob lovit de biciul urii,
Eu am purtat de-o veşnicie
Prea mult blestem în cerul gurii...

Mirarea deci să nu vă prindă,
Căci azi subt tâmpla mea căruntă,
Nu e nici zumzet de colindă,
Nu sunt nici chiote de nuntă...

Trecea un om

Pe sub fereastra casei mele
În largul drumului de țară,
Sub cerul alb, stropit cu stele,
trecea un om cântând, aseară.

Era un cântec care spune
Durerile ce-adună anii,
Trist ca un plîns de-ngropăciune.
Cum numai ei îl ştiu, țărani.

De unde oare călătorul
Îl adusese-n sat la mine,
Din ce mister pornea fiorul,
Din ce adânc, din ce ruine?

Îl ascultam cum jalea-i blândă
Deasupra văilor se-mparte,
Nemângâiată și plăpândă
Ca o muștrare de departe.

Și cum se risipea-nainte
Oftarea lui înderurată,
O clipă mi-am adus aminte,
Că și eu am cântat odată....

Sângele

Tu răzvrătit potop de sânge,
Ce-mi fulgeri tulbure prin vine,
Și-n flacăra-ți ce nu se stinge
Ești pururea stăpân pe mine;
Tu blăstem fără dezlegare,
Poruncă din uitate vremuri,
În goana mea fără-ncetare
Cu taina ta tu mă cutremuri..

Ce vifore înfricoșate,
Ce patimi fără de măsură,
Și din vechime ce păcate
Închizi în orice picătură?
Din care strigăt de chemare,
Din ce fior aprins de luptă,
Din ce adâncuri îmi tresare
Zvâcnirea ta neîntreruptă?

Pesemne veacuri își topiră
Al urii uragan de lavă,
Și-n stropii tăi îmi plămădiră
O veche trainică otravă...
Ori, poate, lacrima ce-o zvântă
De mult o biată casă mută,
Ți-a dat drept moștenire sfântă
Durerea ei nepricepută...

De-aceea fără de repaos
Îți port cântările pribege,
Și sufletu-mi pierdut în haos
Același vaier înțelege.
Tu veșnic însetat și dornic,
Îmi ceri aceeași sărbătoare,
Eu ucenic al tău statornic,
Eu strig în lume ce te doare...

Azi călător fără de țară,
Visând o nouă dimineață,
Ca un drumeț într-o Sahară
Ascult eterna ta povață...
Povara sbuciumelor grele,
Ce mă apasă azi în cale,
Nu-i valul gândurilor mele,
E legea drumurilor tale...

Stejarul

Pe vârf de deal, în largul de zăpadă,
Bătrân stingher, stejarul e de pază,
Sub bolta lui vin corbii de s-așază
Când umbrele-nserării prind să cadă.

Jur-împrejur e gol, e frig, e groază...
Ș-a lupilor flămândă serenadă,
Din când în când, în noaptea-i dă dovadă
Că-n depărtare ura mai veghiază.

El, mut și blând, stă fără să se-ncline,
Acolo unde-n vifor și urgie
Blestemul rădăcinilor îl ține...

Cu împăcare înfruntând povara,
Înfășurat în vechea lui mândrie,
E neclintit: visează primăvara...

Vita nuova

Te-am dărâmat, hotar de-odinioară,
Brâu împletit din lacrimi și din sânge,
Veriga ta de foc nu mă mai strânge
Și lanțul tău a încetat să doară.

Trecutul însă tot se mai răsfrânge,
Ca un paiangen tainic mă-mpresoară
Și-n inima mea fulgere coboară
Din zilele ce mă-nvățau a plânge...

E în zadar! Din munții vechi de ură
Eu nu mai simt nici o fărâmitură.
Pe veci în mine fiara a murit!...

Iar unde-a fost nenorocirea noastră,
Eu pretutindeni am câte-o fereastră,
Ce stă deschisă larg spre infinit...

Pace

Eu port adese-n mine-o închisoare
În care strigă făcători de rele,
Din negura adâncurilor mele...
Ei vin flămânzi de aer și de soare...

De câte ori îmi bat după zăbrele
Și-ar vrea să frângă vechile zăvoare...
I-aud cum cer în depărtări să sboare
Cu glas dogit, cu urlate rebele...
Dar totdeauna, pocăita minte,
Temutul paznic, fără de iertare,
Nemilostiv le iese înainte.

Închide porți, cu mâna-i pricepută,
Și-n urma ei în suflet reapare
Aceeși pace veștedă și mută.

Poveste veche

De câte ori vremea cu sânge ne-adapă
Obida din cronica țării,
Aceeși poveste de veci se dezgroapă
Și strigă în noaptea uitării,
Ea spune de oameni, de câmp și de munte,
De tine, prostime săracă,
Ursită să fereci din trupuri o punte
Ce nu pot dușmanii s-o treacă.

De voi scriu moșnegii pe foi de ceasloave,
La fel își înșiruie slova
Neculce la carte, și Vodă-n hrisoave,
În Țara de Jos și-n Moldova,
E lege bătrână, și legea-i păstrată,
Să dați voi pământului moaște.
Căci multe potopuri hotarul ni-arată,
Dar zid, numai unul cunoaște.

Așa ne păzirăți străvechea moșie
Cu brațe de plug și de sapă,
De-atâtea ori moartă, dar pururea vie,
Tot viforul nostru ne-o scapă.

Și astăzi, când moartea o simt la fereastră,
Povestea aceeași rămâne:
– Luați deci aminte, boieri dumneavoastră,
Să știți să ne-o spuneți și mâine!...

Iași, 1917

Din larg

Eu urc spre culme... Mi-a rămas în urmă
Noriiul prins în putreda-i osândă,
Înfrigurata patimilor turmă,
Cu chiot lung de-ntrecere flămândă...

Eu urc... Acolo jos, în adâncime,
Aud viața ce-și întinde hora;
E necurmatul cântec din vechime.
Îl știu... Mai bine n-o să-l știe nime,
Căci am băut din cupa tuturor
Și l-am plătit cu lacrimi și cu rime...

Acum, în drum când mă opresc vreodată
Și fac popas la noua cotitură,
Priveliștea din înălțimi s-arată
Atât de-ngustă, strâmbă și ciudată,
Cu valul ei de dragoste și ură,
Că orice pas de mergere-nainte,
Îmi năruie-o aducere-aminte,

Îmi frânge-un glas, un zâmbet, o icoană...
Din câte jos, m-au urmărit în goană...

Și tot așa... de-acum o să-mi rămână
Aceeși țintă fără de zăbavă,
Să-mi ușurez povara de țărână,
Să-mi cer de sus paharul de otravă!

Jur-împrejur e largul care cântă,
E soare-n cer, e sărbătoare sfântă,
Și-n vreme ce mi-a amuțit pământul
Fiorul păcii-n suflet mi se lasă,
Eternități îmi flutură veșmântul;
Simt Dumnezeu cum mă primește-n casă...

Mai sus!... Mai sus!... Cetățile de stele
Cuprind rotirea gândurilor mele,
Și, ca un sân ocrotitor de mamă,
O năzuință proaspătă mă cheamă:

— Neprihănită, mândră poezie,
Lumină albă, pururi adorată,
Ascultă-mă cu ruga mea târzie,
Și fă pe veci în minte să-mi tresalte,
Strălucitoare, rece și curată,
Singurătatea culmilor înalte...

Strigoii

Case putrede, bătrâne
De rușine și păcate,
Case negre, dărâmate,
După voi ce mai rămâne?

Sunt strigoii din vechime
Prinși în var și-n cărămidă,
Să-i alunge, să-i ucidă
Nu e-n stare încă nime...

Cu răsuflete de ură,
În scrâșnirea lor flămândă,
Ei se-nșiruie la pândă
Pe la orice cotitură.

Orișicât de înainte
Noi împingem carul vieții,
Ei stropesc în ochi drumeții
Cu țărână din morminte.

Stați cu mâinile-amândouă,
Meșteri mari în apărare,
Căci strigoii, cu mic, cu mare,
Vor să strice casa nouă...

Profetul

Am fost proroc, pe drumul din pustie,
Când zilele mureau, nemângâiete...
Am fost proroc, izvor de apă vie,
Toți m-ați băut, de friguri și de sete.

Un vaier surd din veacuri depărtate
Venea la mine-n noapte să mă cheme,
Și mă găsea cu buze-nfrigate
Din plânsul vostru împletind blesteme.

Iloți flămânzi de pâine și de soare,
În carnea mea eu v-am dospit fiorul,
Și despiciând a vremilor vârtoare,
Prin graiul meu vorbea Mântuitorul.

Însângerat v-am răscolit cărare
Cu inima, cu pumnul și cu dinții,
M-am îmbrăcat în neguri și pierzare,
Ca să vă dau limanul biruinții...

Când valul meu s-a revărsat pe uliți
O clip-abia, din larga lui năvală,
Din mii de guri, din strigăte și suliți,
I-am auzit cântarea triumfală.

O sgură neagră i-a rămas în urmă.
Ce mic e azi alaiul tuturor!
Străină mi-e biruitoarea turmă
Cu tot noroiul unde-și joacă hora.

Un chiot strâmb îmi urlă la fereastră,
Norocul lui mă mustră și mă doare.

Nu-i visul meu în fericirea voastră...

Eu am vestit o altă sărbătoare.

Mă-ntorc din nou spre culmi de-odinioară,

Ca să nu-mi sfarm o sfântă profeție,

Cu ce mai am din vechea mea comoară,

Lăsați-mă să plec iar în pustie...

Casa noastră

Trei pruni frățini, ce stau să moară,

Își tremur creasta lor bolnavă,

Un vânt le-a spânzurat de vârfuri

Un pumn de fire de otavă.

Cucuta crește prin ogradă,

Și polomida-i leagă snopii...

- Ce s-a ales din casa asta,

Vecine Neculai al popii!...

De pe pereții-ngălbeniți

Se dezlipește-n pături varul,

Și pragului îmbătrânit

Începe-a-i putrezi stejarul;

Iar dacă razele de soare

Printre șindrile facu-și cale,

Văd sporul pânzei de păianjen

Și-nfiorate mor de jale.

Cum dorm acum de mult pierdute

Sub vreascurile stinse-a vetrii

Poveștile-nșirate seara
De-atâtea cuscre și cumetri;
Cum tremură cenușa aspră,
Ce-nfiorați îmi par cărbunii
De vraja care-o mai păstrară
Din câte povesteau străbunii...

Înfipt în meșter-grindă, iată-l,
Răvașul turmelor de oi;
Șireagul lui de creștături
Se uit-atât de trist la noi.
Îmi duce mintea-n alte vremi
Cu slova-i binecuvântată
În pragul zilelor de mult
Parcă te văd pe tine, tată.

Și parc-aud pocnet de bici
Și glas stăruiitor de slugă
Răsare mama-n colțul șurii,
Așază-ncet merindea-n glugă...
Înduioșată, mă sărută
Pe părul meu bălan, pe gură:
"Zi Tatăl nostru seara, dragă,
Și să te porți la-nvățătură!"...

Și uite-mi trec pe dinainte
În rânduri-rânduri toate cele:
Orașul înnegrit de fumuri
Și toate plânsetele mele.
Cum m-am făcut apoi cuminte
Cu vremea ce înainta,
Și m-am trezit pe nesimțite
Că-mi zice satul: "Dumneata..."

Și câtor strigături la joc
Țineam cu glasul meu ison,
De câte ori am spus povestea
Lui Alexandru Machidon.
Și ca un cântec, cum s-a stins
Frumoasa mea copilărie -
Și dragostea de două veri
Cu fata popii Irimie...

Cu valul vremilor ce curg
Atâtea cântece s-au dus,
Și valul vremilor ce curg
Atâtea cântece-a răpus...
Eu vă sărut, pereți străbuni,
Pe varul alb, scobit de ploaie...
.....

De ce-ți ștergi ochii cu cămașa,
Ori plângi, vecine Niculaie?...

Rugăciune

Rătăcitor, cu ochii tulburi,
Cu trupul istovit de cale,
Eu cad neputincios, stăpâne,
În fața strălucirii tale.
În drum mi se desfac prăpăstii,
Și-n negură se-mbracă zarea,
Eu în genunchi spre tine caut:
Părinte,-orânduie-mi cărarea!

În pieptul zbuciumat de doruri
Eu simt ispitele cum sapă,
Cum vor să-mi tulbure izvorul
Din care sufletul s-adapă.
Din valul lumii lor mă smulge
Și cu povața ta-nțeleaptă,
În veci spre cei rămași în urmă,
Tu, Doamne, văzul meu îndreaptă.

Dezleagă minții mele taina
Și legea farmecelor firii,
Sădește-n brațul meu de-a pururi
Tăria urii și-a iubirii.
Dă-mi cântecul și dă-mi lumina
Și zvonul firii-ndrăgostite,
Dă-i raza soarelui de vară
Pleoapei mele ostenite.

Alungă patimile mele,
Pe veci strigarea lor o frânge,
Și de durerea altor inimi
Învață-mă pe mine-a plânge.
Nu rostul meu, de-a pururi pradă
Ursitei maștere și rele,
Ci jalea unei lumi, părinte,
Să plângă-n lacrimile mele.

Dă-mi tot amarul, toată truda
Atâtor doruri fără leacuri,
Dă-mi viforul în care urlă
Și gem robiile de veacuri.
De mult gem umiliții-n umbră,
Cu umeri gârbovi de povară...

Durerea lor înfricoșată
În inimă tu mi-o coboară.

În suflet seamănă-mi furtună,
Să-l simt în matca-i cum se zbate,
Cum tot amarul se revarsă
Pe strunele înfiorate;
Și cum sub bolta lui aprinsă,
În smalt de fulgere albastre,
Încheagă-și glasul de aramă:
Cântarea pătimirii noastre.

Plugarii

La voi aleargă totdeauna
Trudit-mi suflet să se-nchine;
Voi singuri străjuți altarul
Nădejdi noastre de mai bine.
Al vostru-i plânsul strunei mele,
Creștini ce n-aveți sărbătoare,
Voi, cei mai buni copii ai firii,
Urziți din lacrimi și sudoare.

Cu mila-i nesfârșită, cerul
Clipirii voastre-nduioșate
I-a dat cea mai curată rază
Din sfânta lui seninătate.
El v-a dat suflet să tresară
Și inimă să se-nfioare,

De glasul frunzelor din codru,
De șopot tainic de izvoare.

În coapsa grăitoarei miriști
Devreme plugul vostru ară;
E primăvară pe câmpie,
Și-n ochiul vostru-i primăvară.
Blând tainele vi le desface
Din sânu-i milostiva glie,
Căci toată floarea vă cunoaște
Și toată frunza ei vă știe.

Purtați cu brațele-amândouă
A muncii rodnică povară,
Sub strălucirea-nlăcrimată
A dimineților de vară.
Și nimeni truda nu v-alină,
Doar bunul cerului părinte,
De sus, pe frunte vă așază
Cununa razelor lui sfinte.

A voastră-i jalea cea mai mare,
A voastră-i truda cea mai sfântă,
Stăpânul vitreg vă lovește,
Când cerul bine-vă-cuvântă.
Dar dacă-n schimbul pâinii voastre,
Piticul vă plătește fiere,
Îndurător v-ascultă Domnul
Și vă trimite mângâiere.

Când doarme plugul pe rotile,
În pacea serilor de toamnă,
La voi coboară Cosânzeana,
A visurilor noastre doamnă.

Vin crai cu argintate coifuri
Și-n aur zânele bălaie:
Atâta strălucire-ncape
În bietul bordeiaș de paie.

Frați buni ai frunzelor din codru,
Copii ai mândrei bolți albastre,
Sfințiți cu roua suferinții
Țărâna plaiurilor noastre!
Din casa voastră, unde-n umbră
Plâng doinele și râde hora,
Va străluci odată vremii
Norocul nostru,-al tuturor.

A mea e lacrima ce-n tremur
Prin sita genelor se frânge,
Al meu e cântul ce-n pustie
Neputincioasa jale-și plânge.
Ci-n pacea obidirii voastre,
Ca-ntr-un întins adânc de mare.
Trăiește-nfricoșatul vifor
Al vremilor răzbunătoare.

Noi

La noi sunt codri verzi de brad
Și câmpuri de mătăasă;
La noi atâția fluturi sunt,
Și-atâta jale-n casă.
Privighetori din alte țări
Vin doina să ne-asculte;

La noi sunt cântece și flori
Și lacrimi multe, multe...

Pe boltă, sus, e mai aprins,
La noi, bătrânul soare,
De când pe plaiurile noastre
Nu pentru noi răsare...
La noi de jale povestesc
A codrilor desişuri,
Și jale duce Murășul,
Și duc tustrele Crișuri.

La noi nevestele plângând
Sporesc pe fus fuiorul,
Și-mbrățișându-și jalea plâng
Și tata, și feciorul.
Sub cerul nostru-nduioșat
E mai domoală hora,
Căci cântecele noastre plâng
În ochii tuturor.

Și fluturii sunt mai sfioși
Când zboară-n zări albastre,
Doar roua de pe trandafiri
E lacrimi de-ale noastre.
Iar codrii ce-nfrățiți cu noi
Își înfioară sânul
Spun că din lacrimi e-mpletit
Și Oltul, biet, bătrânul...

Avem un vis neîmplinit,
Copil al suferinții,
De jalea lui ne-am răposat
Și moșii, și părinții...

Din vremi uitate, de demult,
Gemând de grele patimi,
Deșertăciunea unui vis
Noi o stropim cu lacrimi...

Oltul

Mult iscusita vremii slovă
Nu spune clipa milostivă
Ce ne-a-nfrățit pe veci necazul
Și veselia deopotrivă...
Mărită fie dimineața
Ce-a săvârșit a noastră nuntă,
Bătrâne Olt! — cu buza arsă
Îți sărutăm unda căruntă.

În cetățuia ta de apă
Dorm cântecele noastre toate
Și fierbe tănuita jale
A visurilor sfărâmate.
Tu împletești în curcubeie
Comoara lacrimilor noastre,
Și cel mai scump nisip tu-l duci
În vadul Dunării albastre.

La sânul tău vin, în amurguri,
Sfioase, fetele fecioare,
Și dimineața vin neveste
Cu șorțul prins în cingătoare —

Și vin păstori cu gluga albă,
Din fluier povestindu-și dorul —
Și câte cântece și lacrimi
Nu duce valul, călătorul...

Drumeț, bătut de gânduri multe,
Ne lași atât de greu pe noi,
Îmbrățișându-ne câmpia,
Te uiți adesea înapoi.
Așa domol te poartă firea,
Căci duce unda-ți gânditoare:
Durerea unui neam ce-așteaptă
De mult o dreaptă sărbătoare.

Demult, în vremi mai mari la suflet,
Erai și tu haiduc, moșnege,
Când domni vicleni jurau pe spadă
Să sfarme sfânta noastră lege;
Tu, frate plânsetelor noastre
Și răzvrătirii noastre frate,
Urlai țăriiilor amarul
Mâniei tale-nfricoșate.

Cum tresăreau încremenite,
În jocurile lor buiestre,
Oștiri cu coifuri de aramă
Și roibi cu aur pe căpestre
Când la strigarea ta de tată
Grăbeau din codri la poiene,
Strângând săcuri a subțioară,
Feciorii mândrei Cosânzene.

Zdrobită-n praf, murea arama,
Și codrul chiotea, viteazul;

Iar tu, frăține, mare meșter,
Biruitoare frângeai zăgazul
Și,-mbujorându-te la față,
Treceai prin văile afunde,
Încovoiindu-ți îndărătnic
Mărețul tău grumaz de unde.

Slăvite fărmituri a vremii,
De mult v-am îngropat văleatul...
Neputincios pari și tu astăzi —
Te-a-ncins cu lanțuri împăratul.
Ca unda ta strivită, gemem
Și noi, tovarășii tăi buni,
Dar de ne-om prăpădi cu toții,
Tu, Oltule, să ne răzbuni!

Să verși păgân potop de apă
Pe șesul holdelor de aur;
Să piară glia care poartă
Înstrăinatul nost' tezaur;
Țărâna trupurilor noastre
S-o scurmi de unde ne-ngropară
Și să-ți aduni apele toate —
Să ne mutăm în altă țară!

De demult...

Tot mai rar s-aud în noapte clopotele de la strungă...
Patru inși la popa-n casă țin azi sfat de vreme lungă.

Într-un sfeșnic ard pe masă două lumânări de ceară,
Plin de grije, peană nouă moaie popa-n călimară:

„Patru juzi din patru sate, de la Murăș mai la vale,
Cu supunere se-nchină astăzi înălțimii-tale,

Luminate împărate! Scriem carte cu-ntristare,
Ne-au luat pășunea domnii, fără lege și-ntrebare...

Semne-avem, și-n miezuine¹ le-au fost pus de mult bătrânii,
De pe când în țara asta numai noi eram stăpânii...

Nu mai sunt acum pe câmpuri, toate le-a sfărmat dușmanul,
Și pe Ionuț al Floarii ni l-au prăpădit, sărmanul.

Ne mor vitele-n ogradă și ni-e jale nouă foarte
Și,-nălțate împărate, noi n-am vrea să facem moarte!
Dar ne vrem moșia noastră, vrem și pentru mort dreptate!
Ale înălțimii-tale slugi supuse și plecate,

Am trimis această carte și, precum ca să se știe,
Scris-am eu, popa Istrate, în ziua de Sfânt-Ilie.

Iar noi patru juzi cu toții nu știm slova și scrisoarea,
Punem degetul pe cruce și-ntărim și noi plânsoarea.“

.....

La fereastră-s zori de ziuă și pătrund încet în casă,
Juzii, treji de gânduri grele, stau cu coatele pe masă.

O nădejde luminează fețele nemângâiete;
A-ntărit scrisoarea popa: la tot colțul o pecete.

Moș Istrate se ridică și, cu mâna tremurată,
Pune cartea în năframă, de trei ori împăturată...

Înțolit de drum, jitarul Radu Roată se ivește,
Vechi căprar din cătănie, știe carte pe nemțește.
El așază-n sân răvașul și sărută mâna popii,
Juzii strâng o dată mâna, le mijesc în gene stropii.

Stau cu popa-n pragul porții, ochii lor spre drum se-ndreaptă
Când, cu traista subsuoară și toiagu-n mâna dreaptă,

În sclipirea dimineții, care rumenește satul,
Radu Roată pleacă-n lume, cu scrisoare la-mpăratul.

La groapa lui Laie

Am venit să-ți spun o vorbă
Azi, când pleci în țări mai bune,
Niculaie, Laie Chioru,
Cântăreț din patru strune;

Du-l cu tine meșteșugul
Care ne-ntărea soboru:
Meștere a nouă sate,
Lăutare, Laie Chioru!

Unde norii-și țin popasul
În lăcaș de mărgărint,

Șede Domnul cu Sânpetru
La o masă de argint.

Tu să-ți pleci ușor genunchii
Și ușor să-ți pleci grumazul,
Și pe umerii vioarei
Să-ți apeși domol obrazul.

Și să cânți un cântec, Laie,
Cum se cântă-n sat la noi,
Când se tânguie ciobanul
După turma lui de oi.

Povesti-va atunci struna
Înălțimilor albastre
Vremea lungă câtă jale
Scris-a-n sufletele noastre.

S-ar întuneca pământul,
C-ar veni, veni, țigane,
Toate stelele s-asculte
Glasul strunei năzdrăvane.

Blând zâmbire-ar Milostivul...
Iar din geana lui de-argint
Lacrim-ar cădea-n adâncul
Norilor de mărgărint.

Ni s-ar stinge-atunci necazul
Ce de mult ne petrecea:
Între stelele de pază
Am avea și noi o stea!

Cade-o lacrimă

După plopi cu frunza rară
Își desface luna sânul,
Vede-arama numărându-și
Barbă-Putredă, jupânul.

În ajun de miez de noapte
Tremura de chiot hanul,
Din ungherul unei laviți
Cântă Iepure, țiganul.

O păreche râde-n umbra
Nucului de la portiță:
Stă de gât cu-o văduvioară
Pristăvelul Niculiță.

Și se bucură tot satul,
Vin feciori din cătănie,
Srinten țârlăie tilinca,
Și-i atâta veselie...

Doar la geam stă singurică
Fata jidovului, Ida,
Cu ochi verzi ca leușteanul,
Cu păr roș ca cărămida.

Cade-o lacrimă din ochi-i
Leneș prelingând fereastra...
Suflet obidit și singur,
Ce mai cați pe lume asta?...

Toamnă

Văl de brumă argintie
Mi-a împodobit grădina,
Firelor de lămâiță
Li se uscă rădăcina.

Peste creștet de dumbravă
Norii suri își poartă plumbul,
Cu podoaba zdrențuită
Tremură pe câmp porumbul.

Și cum de la miazănoapte
Vine vântul fără milă,
De pe vârful șurii noastre
Smulge-n zbor câte-o șindrila.

De vifornița păgână
Se-ndoiesc nucii, bătrânii,
Plânge-un pui de ciocârlie
Sus pe cumpăna fântânii.

Îl ascult și simt sub gene
Cum o lacrimă-mi învie:
Ni s-aseamănă povestea,
Pui golaș de ciocârlie.

Părăsit

Mor multe șiraguri de clipe,
Și nimeni nu-mi bate la poartă
Când vremea-mi așterne pe suflet
Cenușa ei aspră și moartă.

Vin neguri cu noaptea pe umeri,
Și bezna mă-nghite, nătângă,
Și viforul vine, păgânul,
A viselor aripi să-mi frângă.

Nu-i rază să-mi mângâie fruntea,
Încet coborându-mi din stele...
Mai străluci-va vreodată
Altaru-nchinărilor mele?

Stejarul nădejdlor multe
Își scutură frunzele moarte...
Vai, tu ești atât de frumoasă,
Și tu-mi ești atât de departe...

Clăcașii

Era în miezul zilelor de vară,
Și soarele, din drumul lui de pară,
Își trimitea săgețile aprinse.
Din brâul lui, din haina lui senină,
Descopciate ținte de lumină

Cădeau sfărmate-n pulbere de rază
Pe revărsarea țarinei întinse
Și ascuțeau ucigătoare sulii...

Eu le vedeam înșiruirea lungă,
Cum, gârbovită,-ncet înaintează,
Cum, stăruind, prin holdă-și taie ulii,
Cersitorind cu ochii stinși o dungă
De nor pribeag în vânățul din zare,
Când secerea-n trudita ei cărare
Șir așternea în snopii grei de aur
Prisosul sfânt de binecuvântare.
Erau clăcași: oștenii fără nume
Ce duc războiul mare-al tuturor,
Ei ce se sting în neguri și uitare
Și cad și mor de cruda-mpovărare
A tuturor durerilor din lume...

Erau atâți în slujba lor de clacă
Cei osândiți să plângă și să tacă:
Moșnegi slăbiți, ce scris-aveau pe frunte
Zădărnicia pletelor cărunte;
Bărbați sfârșiți, cu sufletele moarte,
Cu tot amarul unei vieți deșarte.
Și-n lung șirag, femeile trudite,
Cu ochii stinși, cu sânul supt de trudă,
Înaintau în cale, gârbovite
De munca lungă, vitregă și crudă.
Cum se târa poporul mut de umbre
Părea o ceată tristă de-ngropare,
Și arșița cădea ucigătoare
Pe-a secerii sclipire nendurată.

În urma lor, încet, fără zăbavă,
Ca un blestem din vremuri înnoptate,
Ca o pedeaps-a veacuri de păcate,
Venea stăpânul gliei odrăslite,
Cu zâmbetul nădejdiei împlinite,
Cu pasul greu de-atâta sănătate.
Obrajii lui se aprindeau în pripă,
Și-n ochii lui ardea mânia oarbă
Când vreun moșneag sta locului o clipă,
Tremurător, cu mâneca să-și șteargă
Sudoarea grea ce-i picura din barbă.

Și se târa poporul mut de umbre,
Neputincioasă ceată de-ngropare.
Iar când a fost în ceasul de amiază,
Și le-au adus merindea lor amară,
Din pâine de neghină și săcară,
Ei stau sfârșiți, cu ochii duși departe,
În adâncimea zărilor deșarte.
Eu le vedeam înșiruirea lungă
De mucenici nerăsplățiți ai pâinii,
Cei logodiți de veacuri cu durerea,
Și două lacrimi mi-au curmat vederea,
Căzând încet în bulgării țărâniei...

Din ceata lor, grăbită, se desprinde,
Întreg lăsându-și codrul de merinde,
Cu chipul stins, o umbră de femeie.
Lâng-un răzor ea stă îngrijorată,
Privește-n jos și sânul și-l descheie,
Mângâietor s-apleacă să ridice
Un făt bălan, ce, adumbrit de spice,
A adormit pe-un așternut de glugă.

Ea blând ridică-l, stând îngenuncheată,
Și-ncet îi dă copilului să sugă...

Cutremurat de clipa asta sfântă,
Un gând simțeam cum sufletu-mi frământă,
Cum mă supune gândul și mă-ndeamnă,
Poruncitor cum drumul mi-l arată:
Ca un proroc, cu fața-mbujorată,
Să cad la poala mamei din țărână
Și, sărutându-i înăsprita mână
Și haina ei de sfântă preacurată,
Genunchii mei să-i plec de închinare!
Și pe copilul ce zâmbește-n pace,
Înfășurat în scutece sărace,
Eu să-l ridic cu brațele-amândouă
În strălucirea arșiței din slavă,
În razele ce cad dogoritoare,
Să-l înfrățesc cu vulturul din zare
Și să-l cunun cu doina din dumbravă!

Căci inima purcede să-mi dezgroape
Comoara ei de doruri nemplinite,
Și simt amarul țarinei robite,
Și simt rușinea neagră cum mă-neacă,
Simt cum lumina-ncepe să se facă,
Cum moare bezna vechilor păcate.
Și sufletul înviorat îmi spune
Că fătul ăst-al patimii amare
Și-al dorului ce moare-n așteptare
E solul sfânt... înfricoșatul crainic,
Izbăvitor durerilor străbune.

Azi ochii lui ascund în adâncime
Măreața taină nepătrunsă mie
A ceasului cel póruncit să vie,
Să sfarme jalea din viitorime.
El, cel frumos și frate bun cu glia,
Nou-întrupatul suflet de Mesia,
Va fi județul ceasului de mâine,
Ce-ntr-un zorit aprins de dimineață,
Cu mâna lui vitează, îndrăzneată,
Zdrobi-va cartea legilor bătrâne.

El va-ntrupa în strigăt de chemare
Cuvântul sfânt ce azi adăpostește,
În licăriri de tainice altare,
Biserica nădăjduirii noastre.
Și strigătul înaripat va crește,
Prin plaiuri largi, prin munți purtând cuvântul,
Și va trezi din somnul lui pământul,
Și rumeni-va zările albastre.

Atunci, în ziua mare-a învierii,
Acești ostași cu fețe ofilite,
Cu zâmbet mort, cu suflete trudite,
Ca-ntineriți de suflul primăverii
S-or ridica, ei, cari au fost străjerii
Amarului, și-ai morții, și-ai durerii,
Cu brațul greu de greul răsplătirii.

Toată țărâna gliei dezrobite
Și munții toți și-adâncurile firii
Vor prăznui din pacea lor urnite
Înfricoșata clip-a premenirii,
Când suflet nou primește întrupare,

Și-n strălucirea razelor de soare
El hărăzește vremii-nbătrânite:
Vestmântul nou, de nouă sărbătoare.

Cosașul

S-a fost pornit un vânt molatic
Să miște papura din baltă,
Într-un oftat prelung și sâlnic
Gemea tulpina ei înaltă.
Călătorea de-atâta vreme
Bolnavul vânt, mergea departe,
Și semăna atâta jale
De-a lungul miriștilor moarte.

Mureau ouzele pe dealuri
Sub răsuflarea de otravă,
Și se uscau în rădăcină
Livezi întinse de otavă.
Alături tremura porumbul,
Cu trupul chinuit de sete,
Și se frângea trosnind în noapte
Ca o oștire de schelete...

Mai sus, în deal, înspre dumbravă,
În colț, la marginea poienii,
Era un car cu oiștea-ntoarsă,
Și-n jug, alături, boulenii:
Sărmane, blânde dobitoace!

În căutătura lor amară
Se răsfrângea întreagă jalea
Acestui trist amurg de vară...

În fața lor stătea pe gânduri
Tovarășul zdrobit de luptă,
Înfiorat de truda stearpă,
Un biet cosaș cu fața suptă.
Și cum ședea bătându-și coasa,
Întins pe zdrențuita zeche,
Cu ochii stinși, părea țăranul
Un mucenic de legea veche.

Eu mă uitam, cu milă-n suflet,
La mâna lui de soare arsă;
Vedeam cum din apus o rază
Pe frunte-ncet i se revarsă.
Și, cum treceam tăcut în cale,
Din glasul coasei chinuite
Se-nfiripa povestea mare
A mâinilor nerăsplătite.

Țipa pe urma mea oțelul,
Simțeam cum blastămă și plânge,
Și ceru-mbujorat departe
Părea tivit cu foc și sânge.
În sufletu-mi strivit de groază
Păgâne patimi prind să fiarbă:
„Trudită, chinuită coasă,
Vei mai cosi tu numai iarbă?.

